

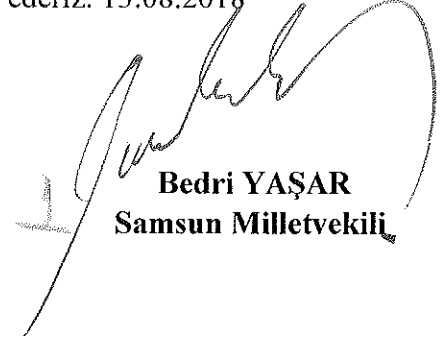

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 14.08.2018
Sayı: 604

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA**

Döviz kurundaki artışların önlenmesi, siyasi, iktisadi ve hukuksal uygulamaların yarattığı neticelerden biri olan ‘ekonomik kriz’ gerçekliği ile mücadele edilmesi, ortak akıl ile hareket ederek derinleşen ekonomik krizin önüne geçilmesi ve ekonomik çözüm modeli geliştirilip uygulanması maksadıyla Anayasa’nın 98. İktüzüğün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz. 13.08.2018

Bedri YAŞAR
Samsun Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de hâkim güç yapısının yani hükümetin, ekonomik gerçekliklere kayıtsız kaldığı bir dönemin içerisinde bulunmaktayız. Ekonomide bardağın dolu tarafının kalmadığı bir sürece doğru hızla gitmekteyiz.

Kurulma maksadından biri ülkelerin küresel çapta sermayedarlara yatırım yapılabilirlik fikri vermek olan kredilendirme kuruluşlarının birçoğu, tek tek Türkiye’nin kredi notunu düşürmekte ve yatırım yapılabilirlik durumunu da bir alt seviyeye çekmektedir. Merkezi ABD’de olan, dünyanın en büyük yatırım bankalarından biri olan Merrill Lynch, 2017 için Türkiye ile birlikte Güney Afrika ve Brezilya’yı en riskli gelişen üç piyasa olarak sıralamıştır.

Küresel kurumlar dışında ulusal istatistiki gerçeklikler de ekonominin kötüye gidişine dair maalesef farklı şeyler söylememektedir. Düzenli olarak TÜİK’in ölçtüğü Ekonomi Güven Endeksi son beş yılın en düşük seviyesini görmüş durumdadır.

Dönemsel olarak ekonomik göstergelerin hesaplama metotları ile verileri iyi bir noktaya çekmeye çalışan ekonomi yönetimi son olarak milli gelir hesaplama metodunu değiştirerek zenginleşiyormuşuz rolü yapmamızı istemiştir. Ancak, belli bir dönemde ülkede üretilen mal ve hizmetlerin parasal olarak toplamı olan milli gelir, metre veya kilo ile ölçülebilecek bir parametre değildir. Zenginleşmenin olmadığını farkında olan vatandaşlarımız, ülkenin kötü ekonomisinin farkında olarak elinde olan mevcut parayı harcamayarak, olması muhtemel ekonomik krize kendini hazırlamaktadır.

Ekonominin krizde olduğunu gösteren bir başka gösterge de Türk Lirası’ndaki olağandışı değer kaybıdır. Türk Lirası, 2018’de Amerikan Doları karşısında yaklaşık %50 değer kaybetmiştir. Böylece Türk lirası, Arjantin Pesosu’nu da geçerek yılın başından beri gelişmekte olan ülkeler arasında en kötü performans gösteren para birimi olmuştur. Türk Lirası’ndaki düşüş, Dolar ve Euro cinsinden borcu bulunan özel sektörü etkilemekle birlikte ülkenin tümünü bir ekonomik kaosa sürüklemektedir.

2010 yılının başlarında “1 Dolar, 1 TL olur mu?” tartışmalarının yapıldığı Türkiye’de, ne yazık ki bugün, 1 doların 7-8 TL’ye ulaşabileceği endişesi hâkimdir.

Ağustos 2013’te 1,90 seviyelerinde olan dolar kuru, son 5 yıldır istikrarlı bir biçimde yükselmektedir. Türk lirasını, gelişmekte olan ülke paraları içerisinde "en çok değer kaybeden para birimi" haline getiren bu sürece etki eden faktörlerin tespitinin yapılarak çözümünün sağlanması titizlikle sürdürülmesi gereken ivedi bir çalışmayı zorunlu kılmaktadır.

Ekonomide cari açık ve vergi sistemi gibi bir türlü çözülemeyen yapısal sorunlar, Türk Lirası’nı giderek daha kırılgan hale getirmiştir. En son mayıs ayında açıklanan Türkiye’nin cari açığı son 12 ayda 57 milyar 637 milyon dolara çıkmıştır. Bu dönemde uluslararası doğrudan yatırımların grişinde de büyük azalma olmuştur.

2017’de uluslararası doğrudan yatırımlar yüzde 19 azalırken, 2018’in ilk 6 ayında ise yüzde 20’yi aşmıştır. Türkiye’nin tüketerek ve dış borç ile büyüyen ekonomisi, son dönemde çift hanelere çıkan enflasyon ile alarm vermeye başlamıştır. Temmuz ayında enflasyon yıllık yüzde 15,85’e ulaşmıştır. Enflasyondaki bozulmaya karşı tepki vermekte geciken Merkez Bankası’nın kademeli olarak gerçekleştirdiği 500 baz puanlık faiz artışı da doların yükselişini engellemeye yetmemiştir.

Merkez Bankası’nın açıkladığı verilere göre banka dışı firmaların net döviz açık pozisyonu 2018 yılı Mayıs ayında 217,3 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu rakam, 2009’daki seviyenin neredeyse üç katıdır.

Kurda tarihi seviyeler ve enflasyonda yükseliş trendinin devam etmesi halinde, Türkiye açısından en korkulan senaryo hem bankacılık sektörünü hem de reel sektörü içine alan bir "kredi krizi" yaşanması ihtimalidir. Zira Türk şirketlerinin yurt dışı kaynaklı borçları, artan döviz kurları ile birlikte çok ağır bir yüke dönüşmüş durumdadır.

Merkez Bankası’nın verilerine göre, Türkiye’de şirketlerin toplam dış borçları, yılın ilk beş aylık döneminde 2,33 milyar dolar artışla 242,5 milyar dolara yükselmiştir. Dolar kurundaki her 1 kuruşluk artışın, toplam dış borç miktarını 4,2 milyar TL artırdığı ne yazık ki göz ardı edilemeyecek ölçüde önemli bir husustur.

Şirketlerin yüksek faiz nedeniyle yeni yatırım yapmadığı, yüksek enflasyon nedeni ile üretim maliyetlerinin yükseldiği ve tüketici talebinin düştüğü böyle bir ortamda, Türkiye’nin ekonomide yükseliş başarısını gösteremeyeceği aşikârdır. Bu nedenle büyümede ciddi bir yavaşlama ile birlikte, kurdaki yükselişin kredi krizine dönüşmesi halinde, acil kaynak bulması gereken Türkiye’nin yıllar sonra yeniden Uluslararası Para Fonu (IMF) ile masaya oturması ise ne yazık ki gündeme gelmesi olası bir konudur.

Açıkladığımız tüm bu nedenlerle; döviz kurundaki artışların önlenmesi, siyasi, iktisadi ve hukuksal uygulamaların yarattığı neticelerden biri olan ‘ekonomik kriz’ gerçekliği ile mücadele edilmesi, ortak akıl ile hareket ederek derinleşen ekonomik krizin önüne geçilmesi ve ekonomik çözüm modeli geliştirilip uygulanması maksadıyla Anayasa’nın 98. İktüzüğün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
2 Feriðin Baluð	Antalya	
3 Tamer Akkal	Manisa	
4 İbrahim Halil ODAI	Ankara	
5 Dursun ATAŞ	Kayseri	
6 Hakan Subaşı	Antalya	
7 Tuba Urol Çekel	Antalya	
8 Ümit BEYAZ	İSTANBUL	
9 Ümit DİKBAYIR	SAKARYA	
10 Yavuz Ağıroğlu	İstanbul	
11 Hüseyin ÖRS	Trabzon	
12 Erzur Kaptan	Tekirdağ	
13 Arda Kızılcı	Eskişehir	
14 İmam Hüseyin Filiz	Gaziantep	
15 Aydin Akman Sevinç	Aydın	
16 İsmail Akkaya	Bursa	
17 İzzet Türkmen	Kocaeli	
18 Zeki Hakan Sönmez	Mardin	
19 Metin Erhan	Uşak	
20 Ahmet Çelik	İSTANBUL	
21 ÜMIT BEYAZ	İSTANBUL	